

Ardealul Juridic

**Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată**

Revista apare numai odată pe lună,
conținând însă un număr dublu de
pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru Iaslușii și Autorități 700 Lei pe 1 an
Advocați 500 Lei pe 1 an
Magistrați 400 Lei pe 1 an
Un număr simplu 30 Lei
Un număr dublu 35 Lei
Un număr vechiu 40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 55
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu
Maniu 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice
cereri de adfje. Telefon 630

Director, Fondator și Redactor responsabil: **VASILE M. DIMITRIU** Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Colaboratori:

Alexandrescu Traian
Fost Prim-președinte de Tribunal
Pro Decanul Baroului avocaților
din București

Anca Justin Leontin
Judecător Trib. Cluj

Bulgăraș-Popov Ad. Gr.
Avocat Contencios CFR Cluj

Ceaur Aslan Ernest
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Balașiu Paul
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Docan P. George
Președinte Tribunalul Buzeu

Dolj I. Ionescu
Președinte la Consiliul legislativ

Filipescu Constantin
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Filipescu Ricard
Judecător tribunalul Cluj

Hațieganu Emil
Profesor la Universitatea din Cluj

Kis Maurișiu
Profesor universitar pensionar

Lazar Aurel
Fost ministru. Avocat Oradea-Mare

Leon N. Gheorghe Dr.
Profesor la Universitatea din Cluj

Marta Alexandru
Prim președintele Curții de Apel
Timișoara

Mănescu Ion
Președinte la Curtea de Apel Cluj

Micșa Pompei
Prim președintele Curții de Apel Cluj

Munteanu Victor
Avocat din Sibiu

Negrea Camil
Profesor la Universitatea din Cluj.

Onișor Victor
Profesor la Universitatea din Cluj

Pastia P. Vasile
Primprocuror la Tribunalul Brăila

Petrescu F. Vasile
Președinte de secție la Trib. Sighișoara

Popp Romulus
Prim președintele Curții de Apel
Brașov

Porușiu Petre
Profesor la Universitatea din Cluj

Praporgescu Ștefan
Consilier la Curtea de Apel Oradea-Mare

Sfetcu Emilian
Judecător șef la ocolul Mercuria-
Sibiului

Dem. Tigoianu
Magistrat

Tolciu Ioachim
Avocat din Cluj

Tănăsescu Teodor
Consilier la Curtea de Apel din Cluj

Ulvineanu Alexandru
Consilier la Curtea de Apel Cluj

Vioreanu P. Ioan
Judecător tribunalul Cluj

Xantopol Constantin
Fost magistrat. Avocat din Cluj

C O N T I N U T U L

1. Noul regim al substituțiilor de moștenitori în Ardeal și Bucovina

de *Camil Negrea*
profesor

2. Răsfoind dosare de *V. M. D.*

3. Jurisprudența Inaltei Curți de Casație.

4. Bibliografie

**Banca
Ardeleană și
Cassa de Economii
S. A. R.**

Cluj, Piața Unirii Nr. 32. (Casa proprie)

Fondată în anul
1894

Este cointereseată cu: Banca Chrissoveloni, București și Banca Comercială Ungară din Pesta, Budapesta

Sucursale:
Arad, Brașov, Oradea, Sibiu,
Târgu-Mureș, Turda

**CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA
DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.**

CLUJ, PIAȚA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000,000

7

SUCURSALE:

IN DEJ, DICIOSĂN-

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Efectuază
avantajos
orice ala-
ceri bancare

**Banca Generală a Țării
Românești București,**

Brăila,
Brașov, Cluj,
Constanța, Craiova,
Galați, Giurgiu, Oradea
Mare, Ploești, Sfântul
Gheorghe, Târgul
Măgurele

Societate Anonimă

Capital vărsat Lei 60,000,000 // Rezerve Lei 50,000,000
Adresa Telegrafică: „GENEROMANA”

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOCIETATE ANONIMĂ IN CLUJ
Strada Regina Maria Nr. 1-3

Secția specială
pentru ciment • Secția de
Bancă și devize • Execută tot
felul de tranzacțiuni bancare,
plăți pe toate piețele interne
și streine • Depunerile se
fructifică în condițiile cele
mai favorabile

Capital: Lei 50,000,000
Fonduri: Lei 20,000,000

Legături directe cu America!

**Banca
Chrissoveloni**

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

Capital și rezerve:
LEI 350,000,000

SUCURSALA CLUJ
SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devize și Lombard,
București, Banca Ardeleană Casa de Eco-
nomie Cluj, Chrissoveloni & Co. Paris,
Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON:
379, 62, 427, 980

Industria Sârmei S. A. Cluj

**Fabrica:
Câmpia-Turdei**

Fabricăm: Sârmă laminată, Fier de beton, Scoabe,
Cue de tot felul, Sârmă arsă, arămită, Sârmă
de oțel, Arcuri de mobile, Sârmă
ghimpată, zincată, Agrafe.

Telefan: 4-40, 3-47 — Adresa telegrafică: „Ferrum” Cluj

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare numai odată pe lună, conținând însă un număr dublu de pagini ca în anii precedenți

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	700 Lei	pe 1 an
	Advocați	500 Lei	pe 1 an
	Magistrați	400 Lei	pe 1 an
	Un număr simplu	30 Lei	
	Un număr dublu	35 Lei	
	Un număr vechi	40 Lei	

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53
Telefon 590. Administrația: Str. Iuliu Maniu, 8 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adf. Telefon 630

Noul regim al substituțiilor de moștenitori în Ardeal și Bucovina

(Legea rom. din 29 Martie 1926)

de Profesor Canil Negrea, de la Universitatea din Cluj

Legea promulgată cu Decr. No. 1600 din 27 Martie 1926 în Mon. Of. No. 73 del. 29 Martie 1926, dispune cumcă:

„Instituțiunea substituțiilor fideicomisare și a fideicomiselor, prevăzute de legile în vigoare în Transilvania și Bucovina se desființează. Actualii titulari ai averii fideicomisare devin proprietari în condițiunile dreptului comun” (art. 1);

„Se abrogă ori legi, ordonanțe sau decrete aflate în vigoare cu privire la instituțiunile fideicomisare și anume: ... art. 608—646 din codul civil austriac” etc. (art. 6).

Este de prisos să accentuăm asupra faptului constatat zi de zi, că și de astădată laconismul exagerat al legiuitorului nostru a avut darul de-a rostogoli o adevărată lavină de dificultăți și incertitudini în calea justiției, constrânsă astfel ca prin soluții jurisprudențiale să experimenteze asupra justițiabililor, a căror antecesori au avut, ori vor avea cutezanța ori imprudența de-a lua pentru cazul morții dispozițiuni nesocotind — realmente ori la aparență — actul legislativ de desființarea substituțiilor fideicomisare.

La fața acesti situațiuni care prea puțin laudă opera legislativă românească, vom încerca să fixăm câteva puncte care poate vor fi utilizabile la clarificarea gravelor încurcături produse prin noua lege unificatoare.

Din dispozițiunile art. 1 și 6 decurge că prim corolar, că art. 608—646 cca. nu sunt abrogate decât în calitatea lor de reguli cu privire la instituțiunile fideicomisare” (art. 6), sau mai exact: nu mai în măsura în care aceste articole dispun cu privire la substituțiunile fideicomisare și la fideicomise. De aci, oricât de general e modul de ex-

primare al unei părți din art. 6 („Se abrogă... și anume: în Transilvania... art. 608-646 din codul civil austriac...”), dispozițiunile ziselor articole, întrucât se ocupă de substituțiunile vulgare, trebuie considerate rămase în vigoare, prin interpretarea restrictivă făcută articolului 6 și justificată prin chiar cuvintele aceluiaș art. Asupra acestei teze socotim că e de prisos să se mai stărue.¹⁾

De asemenea este indiscutabil că întrucât art. 707-708 cca. fac trimitere la art. 613 pentru a caracteriza situațiunea juridică a persoanelor interesate în cazul rânduirii de moștenitor (ori legatar) cu condițiune suspensivă ori rezolutorie, art. 613 cca. trebuie considerat rămas în vigoare și aplicabil, oricât de categoric s'ar decreta abrogarea lui prin art. 6 al legii din 1926.

Din cele spuse decurge concluzia iarăși indiscutabilă că articolele cca. vorbind deodată de ambele substituțiuni, trebuie aplicate și pe mai departe substituției vulgare și considerate abrogate în cece privește substituția fideicomisară. Acesta este cazul art. 614 cca., rânduind implicit că „in dubio”, dispozițiunea testamentară trebuie considerată ca substituție vulgară, dar nu ca substituție fideicomisară.

Rămâne să examinăm mai târziu (v. VI) chestiunea de-a ști dacă după punerea în aplicare a legii din 1926 se mai poate considera rămasă în vigoare regula decretată în ultima propoziție a art.

¹⁾ Nu este cel dintâi caz, când legiuitorul inadvertent declarat („în mod preterintențional”) abrogat cutare art., pentru că pe urmă instanța judiciară să constate că abrogarea aceluiaș art. nu era nici pe departe în intenția legiuitorului nostru și că prin urmare art. din chestiune este și actualmente în vigoare (v. spre pildă art. 54 al legii din 1924, pentru dobândirea și pierderea naționalității române, care abrogă pentru Bucovina art. 18-38 cca. cuprinzând între altele și regimul de drept internațional privat al cca.; cf. dec. Cas. S. III. No. 480 del. 12 Maiu 1928, publ. în Revista Jurid. sub No. 417/1928 și 500/1928).

608 cca., conform căreia „substituția fideicomisară coprinde în sine tacitamente pe cea vulgară“.

II

Legea din 1926 desființează substituțiile fideicomisare și abrogă expres art. 608 cca. Cu alte cuvinte, legiuitorul *suprimă facultatea testatorului* de-a putea dispune în așa fel asupra averii sale, încât să oblige pe moștenitorul său ca *după moarte sau în alte cazuri determinate* să lase moștenirea primită (angetretene Erbschaft) unuia rânduit ca al doilea moștenitor.

Pentru a înțelege intensitatea actelor legislative acum menționate, de desființare și abrogare, trebuie să pornim dela considerațiunea că dacă dreptul de-a dispune prin acte de ultimă voință se prezintă de veacuri încoace ca o facultate inerentă personalității fizice, nu tot astfel se poate vorbi de facultatea de-a rândui — în diferite forme — beneficiari *successivi* mortis causa. Facultatea de-a rândui beneficiari *successivi* pentru bunurile succesoriale s'a întemeiat întotdeauna pe *îngăduința expresă acordată de lege* (de dreptul obiectiv), cu restricțiuni (rezerve) și sancțiuni mai mult sau mai puțin severe. De aci, facultatea acum spusă diferă după epoci și State, în ceea ce privește numărul beneficiarilor *successivi*, condițiile devoluțiunii *successive*, restricțiile în timp, sancțiunile decurgând din nerespectarea restricțiilor etc. Codul civil austriac decretează și el diferite reguli, unele constituind totodată *criteriile inerente înseși noțiunii „substituțiilor fideicomisare“*, altele în afară de noțiunea propriu zisă. Trebuie să accentuăm asupra *noțiunii*, întrucât — după cum se va vedea — legiuirile cari urmează să fie cercetate și comparate, diferă chiar în ceea ce privește *noțiunea* substituțiilor fideicomisare. În adevăr, unele sisteme de drept apropiindu-și întru toate noțiunea acreditată în doctrina curentă, consideră ca aparținând noțiunii „substituției fideicomisare“ rânduirea în *orice chip* și în *orice variante* a beneficiilor *successive*; prin urmare, facultatea acordată expres de lege de-a rândui beneficii *successive* trebuie considerată ca premisă deopotrivă indispensabilă în ipoteza *oricărei variante*, pentru valabilitatea dispoziției testamentare. Contrar, în alte sisteme de drept civil, noțiunea adineaori spusă a substituțiilor fideicomisare, transformată și adaptată exigențelor legiuitorului respectiv, este mai puțin amplă, vizând *numai una sau unele din variantele rânduiriilor successive*, pe cari legiuitorul le consideră mai importante și le supune deci reglementării speciale ca „substituții

uni fideicomisare“, celelalte variante rămânând considerate ca unele cari nici nu aparțin noțiunii acum spuse. De aci apoi, unii legiuitori admit ori opresc expres *toate variantele* rânduiriilor de beneficii *successive*, alții admit ori interzic *numai varianta* ori *variantele* cari acoper noțiunea ce legiuitorul respectiv și-a alcătuit asupra „substituțiilor fideicomisare“. Ne explicăm. Cod. civ. austr. și dr. civ. magh. văd substituțiunea fideicomisară în dispoziția testatorului cu care rânduește beneficiul pe seama primului beneficiar, fie *până la moartea acestuia*, fie *până la împlinirea unui termen* ori a unei condițiuni rezolutorii ce trebuie să se îplinească în viața primului beneficiar. Contrar, concepția franceză vede substituția fideicomisară singur în ipoteza când beneficiul rămâne primului beneficiar *până la moarte*, va să zică, consideră acest moment *extinctiv* ca element inerent noțiunii „substituției fideicomisare“; numai o atare rânduire de beneficii *successive* se privește ca una care a intrat în vederile legiuitorului dela 1804 și care e vizată prin art. 896 ccf. (cf. art. 899 cc. ital.)²⁾.

Prin consecință, pot să existe și există realmente legiuri pozitive, unde rânduiriile de beneficii *successive* cu *termen extinctiv* ori cu *condiție rezolutorie* ce urmează să se îplinească înaintea morții primului beneficiar, se califică juridicește (de lege lata) *nu* ca substituții fideicomisare (licite ori ilicite), ci ca *negafiunea însăși a substituțiilor fideicomisare*, ca *rânduiri ce nu constituie substituții fideicomisare*.

III.

Legiuitorul dela 1926 desființând pentru Ardeal și Bucovina substituțiile fideicomisare și abrogând totodată art. 608 cca care dă însăși *noțiunea* acestui așezământ — potrivit concepției austriace, — nu arată pro futuro, când se va putea s'june că testatorul, prin rânduirea de beneficiari *successivi*, a contravenit legii agrogatoare?

Modul acesta de urmare, adică tăcerea legiuitorului din 1926 a avut darul de-a produce un vid (gol) în sistemul dreptului civil din Ardeal și de-a da loc unei prime îndoieli: dacă oarecare testator rânduește beneficii *successive*, când se poate zice că rânduirea în concreto echivalează cu o substituție fideicomisară, „desființată la 1926“

²⁾ Substituțiunile „admise“ de codul civ. francez prin art. 1048 urm. sunt și ele rânduite primului beneficiar până la moartea sa.

și când nu? Când e ea licită și când e ilicită? *)

Iată ce s'ar putea susține în această privință:

a) Odată desființată substituțiunea fideicomisară concepută de cca. în cea mai amplă întindere (moartea primului beneficiar; termen ori condiție rezolutorie ce se vor împlini în viața lui; v. II. și art. 608 cca.), testatorul nu mai poate face absolutamente nici o *rânduire de beneficiari succesivi, care ar contrazice dispoziției art. 608 cca.*

b) Testatorul poate rândui valabil beneficii succesive cari contrazic textului amplu al art. 608 cca., dar nu sunt în contrazicere cu concepția ce se degajează din ansamblul legiuirilor românești, adecă din dreptul românesc comun.

Pentru a face o justă alegere între aceste două teze, vom ține în vedere următoarele considerațiuni generale. Odată abrogat art. 608 cca., noțiunea „substituției fideicomisare” nu mai poate fi determinată în vederea criteriilor ce acest articol abrogat statornicește, ci chestiunea de-a ști dacă o anume dispoziție testamentară coprinde ori nu coprinde o substituție fideicomisară, urmează să fie rezolvată ținând în seamă exclusiv *principiile generale ale dreptului civil românesc*. Pentru justificarea acestei teze invocăm ca induscutabilă ideea conducătoare că codul civil austriac nu este decât unul din multele noastre *drepturi provinciale* (particulare) și că acestea, departe de-a constitui entități independente în ansamblul legiuirilor Țării Românești, se alimentează necesarmente și pe zi ce merge tot mai mult din dreptul comun și din principiile generale ale dreptului Țării Românești, în tot ceace privește așezămintele și normele cari nu sunt sau — prin abrogare — nu mai sunt specifice teritoriilor de eficacitate ale drepturilor provinciale (spre pildă ale codului civ. austriac, ori ale dreptului civ. maghiar). Din principiile generale ale dreptului românesc rezultă neîndoielnic — conform doctrinei și jurisprudenței unanime — că substituțiunea fideicomisară *) este de față singur în cazul când primul beneficiar e ținut ca după moartea sa să predea celui de-al doilea beneficiar bunurile primite dela testator. Este deci evident că urmând concepției legiuitorului român nu putem califica „substituție fideicomisară” rânduirea de beneficiu, când obligațiunea de restituire este în conexitate cu un termen

*) Cea de-a doua îndoială, în chestiunea de-a determina sancțiunile contravenirii la lege, va fi examinată mai târziu (v. VII).

*) De data aceasta nu discutăm iliceitarea ei, ci numai noțiunea așezământului.

ori cu o *condiție rezolutorie* a cărei împlinire urmează să aibă loc anterior morții primului beneficiar (arg. a contrario ex interpret. art. 803 ccr.) Și atunci, dat fiind că legiuitorul dela 1926 abrogând art. 608 cca. nu decretează cu aceeași ocazie — pentru Ardeal și Bucovina — o construcție aparte a „substituțiilor fideicomisare” care să înlocuiască expres pe cea coprinsă în art. abrogat, concluziunea logică e, că pentru Ardeal și Bucovina, noțiunea substituțiilor fideicomisare va fi de aci înainte acea consacrată de legiuitorul român conform celor adineaori spuse. Noțiunea aceasta ca regulă subsidiară, înlocuiește noțiunea rezultând din art. 608 cca. și are valabilitate pentru întreaga țara. Cu alte cuvinte, valabilitatea rânduiri de beneficii succesive cu termen ori cu condițiune rezolutorie, dacă acestea urmează să se îplinească în viața primului beneficiar, nu poate fi contestată sub cuvânt că conform art. 608 cca. constituie substituție fideicomisară și că după abrogarea art. 608 cca. testatorul nu mai are facultatea de-a rândui în acest chip beneficii; facultatea aceasta o are testatorul, dela 1926 încoace, nu în baza art. 608 cca. care îngăduia substituțiile fideicomisare (acum desființate), ci în virtutea tezei că conform dreptului român comun (pe țara întreagă), o atare rânduire nu este substituție fideicomisară.

Acela care ar susține cumcă și după 1926, existența ori inexistența substituției fideicomisare în concreto, trebuie să se determine în vederea criteriilor fixate prin art. 608 cca. (vezi mai sus punctul a.), s'ar găsi în contrazicere cu principiile eficacității în timp a legilor. Conform acestor principii textul de lege abrogat trebuie înlăturat nu numai când coprinde o regulă propriu zisă, dar și atunci când coprinde o simplă definiție (noțiune) și mai cu seamă când textul-definiție reoglindează concepția specifică a legiuitorului în privința cutărei instituțiuni juridice, concepție pe care mai târziu același legiuitor, ori un alt legiuitor (de ex. în ipoteza schimbării suveranității teritoriale) o repudiază ori o adaptează în așa fel, încât însăși noțiunea instituției prezintă o fizionomie diferită de cea a instituției omonime, coprinsă în textul abrogat.

Însă o altă considerațiune, de politică legislativă și de ordin constituțional, ne conduce de asemenea la concluziunea sus spusă. Legiuitorul român dela 1864, construiește noțiunea substituțiilor fideicomisare pentru ca în același timp să o declare contrară ordinii publice și să o anuleze

radicalmente. Tot ce nu intră însă în prevederile art. 803 ccom. *nu* e contrar ordinii publice fiindcă nici nu e „substituție fideicomisară” și deci este licit, fără ca legiuitorul să găsească necesar ca să pronunțe explicit această liceitate. De altă parte este cert că legiuitorul dela 1926 face operă de *unificare* în privința unei porțiuni de domeniul dreptului civil, făcând să înceteze *diferențele* ce existau în această materie între legiuirile „provinciilor” și între vechia țară. Unificarea cutărei materii de drept, cărmuită anterior unificării de o anume „ordine publică”, implică însă fără îndoială și întronarea *ordinii publice române unitare* în întreaga țară, cu privire la acea materie. Și atunci s'ar putea concepe oare ca prin însăși abrogarea legiuirilor provinciale în materia substituțiilor fideicomisare, legiuitorul nostru să creeze simultan noi inegalități în chiar ordinea publică, spunând:

a) că pentru Vechiul Regat, singur ipoteza art. 803 ccom. (obligățiunea beneficiarului să restituie *post mortem*) este contrară ordinii publice;

b) contrar, pentru Ardeal și Bucovina să fie contrară ordinii publice, orice rânduire de beneficii făcută în termenii art. 608 cca., abrogat (obligățiunea de restituire la *termen* ori după împlinirea *condiției rezolutorii*)?

Un legiuitor care unificând ar crea simultan pentru teritoriile țării diferite criterii ale „ordinii publice interne”, nu ar fi nici conștient, nici serios, nici constituțional (cf. art. 137 Constit. din 1923).

Concludem deci și din considerațiunile acum arătate: abrogarea art. 608 cca., înseamnă totodată *unificarea noțiunii „substituțiilor fideicomisare” în termenii consacrați prin art. 803 cc. român*, adică în sensul că acea ce *nu* e substituție fideicomisară conform concepției dreptului civil român, nu se poate considera — dela 1926 încoace — ca substituție fideicomisară nici în Ardeal, nici în Bucovina.

⁵⁾ După cum se va vedea însă (XIII), acea ce s'a unificat prin legea abrogatoare dela 1926 este *singur substituția fideicomisară rânduită prin act de ultimă voință*; de unde, noțiunea aplicabilă în Ardeal și Bucovina nu se întinde asupra donațiilor inter vivos.

IV.

Problema ce se impune după soluția acum spusă este cea de-a determina: cari sunt ipotezele când spre deosebire de cele coprinsă în art. 608 cca., dispoziția testamentară *nu* poate fi considerată ca substituție fideicomisară?

În privința aceasta nu avem să facem altceva decât să arătăm — rezumativ, bine înțeles — soluțiunile doctrinei și jurisprudenței române, și

numai în legătură cu actele de ultimă voință.

Substituția fideicomisară a codului civ. român presupune rânduirea *aceluiaș bun* (în accepție juridică) pe seama *duor beneficiari*, în așa fel încât primului beneficiar să-i fie impusă *obligățiunea juridică* de-a le păstra (quoad substantă) toată viața sa, iar *după moartea sa*, de-a remite *aceleași bunuri* celui de-al doilea beneficiar. Numai în cazul când *toate* aceste elemente sunt simultan de față, se poate vorbi de *substituție fideicomisară* în accepția consacrată de legiuitorul român.

Din cele spuse acum rezultă:

1. Nu poate fi calificată substituție fideicomisară dispozițiunea făcută în favoarea *unui singur beneficiar*, coprinzând adică o *singură liberalitate*. Acesta este cazul când spre pildă testatorul ordonă moștenitorului să administreze bunurile constituite fundațiune, ori să întemeieze și să întrețină cutare azil ori, stabiliment public, etc.; în astfel de cazuri moștenitorul nefiind decât simplul executor al voinței testatorului, adică administratorul ori depozitarul bunurilor; al căror beneficiar unic e fundațiunea, azilul, etc. („fideicomis simplu”); ori când testatorul ar fi rânduitor ca moștenitorul să dea după moarte averea cui va crede de cuviință, etc. Regula „positus in conditione non est positus in substitutione” arată că acela care este pur și simplu menționat în o dispoziție condițională, nu poate fi considerat beneficiar. De altă parte însă *nu* se mai poate spune că e de față o *unică liberalitate* când testatorul impune *moștenitorilor săi ab intestat* sarcina de-a păstra și după moarte, de-a remite bunurile unei persoane determinate; moștenitorii ab intestat ar fi în acest caz primii beneficiari, iar persoana determinată de testator ar fi al doilea beneficiar. De asemenea, va fi de față o *dublă liberalitate* nu numai atunci când cel de-al doilea beneficiar este determinat nominativ ori în general în mod cu totul individualizat, dar și atunci când el a fost arătat de testator în alt chip, însă neîndoielnic (spre pildă: „strănepoții mei”), ori — după unii — când acesta a desemnat o *categorie de persoane* dintre cari primul beneficiar urmează să aleagă pe cel de-al doilea beneficiar (v. însă art. 564 cc. austriac).

2. Nu poate fi vorba de substituțiune fideicomisară dacă *bunul* rânduitor celui de-al doilea beneficiar este *altul* decât acel rânduitor primului beneficiar; spre pildă când testatorul rânduiește primului beneficiar totalitatea bunurilor sale ori o cotă din ele, obligându-l ca, la moartea sa, ori la un termen, ori după împlinirea cutărei condițiuni să plătească celui de-al doilea beneficiar o *sumă de bani* (legat); ori când obiectul ambelor beneficii este *uzufructul* succesiv al bunurilor; ori când

primului i s'a rânduit *uzufructul*, iar celui de-al doilea *veniturile bunurilor*, după moartea celui din-tâi beneficiar. Se susține însă că există substituție fideicomisară când s'a impus primului beneficiar ca să păstreze cutare lucru, și să-l remită secundului, cu toate că acest lucru nu ar fi identic cu cel primit dela testator.

3. Nu există substituție fideicomisară când o liberalitate vine numai *in lipsa* altei liberalități (ipoteza substituțiunii vulgare), ori când mai multe liberalități vin *deodată* (simultan; „liberalități conjuncte“).

4. Nu există substituție fideicomisară în lipsa de *obligațiune juridică* impusă primului beneficiar, de-a păstra și de-a restitui celui de-al doilea beneficiar bunurile primite. O simplă dorință ori recomandare, ori sfatul exprimat de către testator, nu implică obligațiune juridică în favoarea persoanei arătate de testator, căreia i-ar profita respectarea dorinței etc. De altfel obligațiunea juridică rezultă nu numai din întrebuintarea cutăror termeni sacramentali, dar din oricari expresiuni cari arată neîndoielnic voința testatorului. În ordinea aceasta de idei vom releva că regula coprinsă în ultima propoziție a art. 610 ccaustr. rânduid cumcă *opreliștea de înstrăinare* (clauza de inalienabilitate) nu exclude dreptul de-a testa, trebuie considerată ca rămasă în vigoare; ea neavând nimic comun cu substituțiunile fideicomisare și fiind menită să precizeze cât efectele rânduirii de beneficiu cu atare clauză, care pentru Ardeal și Buvov. a rămas valabilă (XIII). În privește *opreliștea de-a testa*, impusă beneficiarului de către testator, doctrina română învață că ea *nu echivalează cu o substituțiune fideicomisară*, întrucât beneficiarului astfel rânduit îi rămâne deplina libertate să dispună prin acte *inter vivos*, asupra bunurilor. De asemenea *nu se consideră* substituție fideicomisară dispoziția cu care testatorul impune beneficiarului obligațiunea de-a institui o anumită persoană ca moștenitorul său ori de-a înființa o substituție; atari sarcini însă se consideră ilicite. În fine, *nu se consideră* substituție fideicomisară *opreliștea de-a vinde și ipoteca* ori de-a pune în gaj bunul rânduit, ori de a-l înstrăina cu titlu gratuit, ori de-a înstrăina lucrul extra familiam.

5. În legătură cu cele spuse acum se admite că așa zisul *fideicommissum eius quod supererit* sau *fideicomm. de residuo* este valabil, și anumit, din motivul că o atare rânduire *nu constituie substituție fideicomisară*. Se cere însă pentru valabilitatea celui de-al doilea beneficiu ca persoana ast-

fel rânduită să existe ori să fie cel puțin concepută la data morții testatorului. Chestiunea de-a ști dacă cel de-al doilea beneficiar trebuie considerat ca beneficiar condițional ori ca unul cu termen (dispoziție aleatorie), este controversată. Dacă testatorul a dispus ca primul beneficiar să poată înstrăina bunurile *numai la caz de nevoie*, interpretarea dispoziției ne va arăta dacă avem de-a face cu o veritabilă substituție fideicomisară ori cu un simplu fideicomm. eius quod supererit. De asemenea, termenii dispoziției testamentare ne vor arăta, dacă primul beneficiar are dreptul de-a înstrăina bunurile cu orice titlu, ori numai cu titlu oneros, ori numai cu titlu gratuit.

6. Nu este de față substituție fideicomisară când testatorul a impus primului numit sarcina de-a remite bunurile *de îndată* (lipsa de *tractus temporis*), ori de-a le remite celui de-al doilea beneficiar *după un termen sau după împlinirea unei condiții suspensive* ori *rezolutorii*, presupunând că condițiunea este de natură de-a se putea împlini și în viața primului beneficiar. Contrar, dacă întâmplarea constituită condițiune nu se poate împlini decât la moartea primului beneficiar, sau dacă obligațiunea sa de restituire atârână de cutare faptă ori ținută negativă a primului beneficiar, a cărei verificare nu s'ar putea face decât la moartea lui, atunci avem a face cu o substituție fideicomisară. Dacă este dată în concreto posibilitatea ca întâmplarea să se producă în viața primului beneficiar, dispozițiunea testatorului se califică de *dispoziție condițională*; indiferent că incertitudinea se poate *prelungi* în cutare caz concret, până la moartea primului beneficiar.

(Va urma)

Răstoind dosarele

Sechestrul penal. — Ordonarea lui de către judele instructor. Art. 492 pr. p. și 37 pr. p. română

Asupra opoziției formată de inculpatul B. S. contra ordonanței de ordonare a execuției de asigurare, înaintată în termenul prevăzut de lege;

Având în vedere toate actele dela dosar și cercetările cari s'au efectuat de instrucție până în prezent;

Considerând că inculpatul B. S. prin reprezentantul său, prin contestația-opoziție, cere anularea ordonanței de mai sus a judeului instructor și ridicarea sechestrului penal aplicat asupra averii sale mobiliare și imobiliare, pentru motivul că reclamantul prin denunțul său n'a urmărit decât terorizarea și șantajarea lui și deci nu este întemeiat.

Considerând că art. 492 pp. ard. prevede că sechestrul penal se va putea efectua în cazul când inculpatul este

temeinic bănuit de săvârșirea unei infracțiuni și în același timp există temere fundată că prin ascunderea ori înstrăinarea averii sale frustează posibilitatea realizării pretențiunilor de despăgubire ale vătămatului prin săvârșirea acelei infracțiuni, când adică inculpatul prin anumite acte caută a-și înstrăina averea sau a o ascunde;

Considerând că indiciile crimei de care este învinuit acuzatul sunt atât de slabe că nu a autorizat Parchetul decât să trimită denunțul la cabinetul de instrucție, pentru simple cercetări, iar în cauză nu rezultă indicii că numitul inculpat ar tinde a zădărnici posibilitatea satisfacerii pretențiunilor reclamantului în cazul că se vor constata ca existente, prin înstrăinarea averii sale cum și faptul că în speță reclamantul nici măcar nu s'a constituit parte civilă conform art. 60, 63 din pr. p. română extins în Ardeal prin legea din 1925;

Pentru aceste motive și în neunire cu concluziunile orale ale d-lui Procuror General, decide

Consideră contestația ca o opoziție conform art. 137 pr. p. rom. aliniatul II;

Reformează ordonanța d-lui jude instructor dată la 6 Aprilie 1930, respinge cererea de execuție și ordonă ridicarea sechestrului aplicat pe baza numitei ordonanțe.

(Dec. No. 125/1930 Camera de Acuzare C. A. Cluj)

NOTĂ. — Publicăm deciziunea de mai sus cu scopul de a face cât mai evidentă prudența ce se cere d-lor judecători de instrucție când li se cere a ordona sechestrul pe averea infractorilor ce au a instrui.

Instituția sechestrului penal prevăzută de art. 492 pr. p. Ard. menținută și după extinderea pr. p. române (partea relativă la instrucție) din Sept. 1925 în Ardeal, este foarte utilă cu condiția ca numai partea care o cere să fie de perfectă bună credință. Este neexplicabilă ușurința cu care unele cabinete de instrucție, în afaceri unde nici indicii de culpabilitate nu se găesc, se ordonă sechestrul penal ca în speța de față.

Când cererile aplicării unor astfel de sechestrul sunt scutite de timbru și formele prevăzute de legea urmării în civil e atât de complicată este explicabilă procederea celor ce urmăresc realizarea unor drepturi pe cale penală. Autoritățile penale trebuiesc pentru aceasta, în aceeași măsură să vegheze strict la temeinicia cererii în legătură cu temeinicia vinovăției. Conform art. 492 pr. p. ard. astfel de sechestrul se pot înființa și din ordinul poliției, deci și de instructori sesizați cu cercetări, conf. art. 45 pr. p.vr. în astfel de cazuri cântărirea aprobării ca și temeinicia temerii de înstrăinare a averii trebuiesc a fi evidente.

Printr'o hotărîre recentă, Camera de punere sub acuzare C. Apel Cluj (Dos. 85/930) a stabilit că în conformitate cu principiul stabilit de Inalta Curte de Casație, că dacă sechestrul penal este admisibil apoi la ordonarea lui de către judele instructor ca și la judecarea opoziției de către Camera de Acuzare, trebuiesc avute în vedere dispozițiunile art. 492 pr. p. ardeleană ca și textul din această procedură în legătură cu aceasta.

Astfel când în urma ordonării sechestrului penal, portării au aplicat sechestrul pe averea unei persoane străine, această persoană are drept de opoziție la Cameră, în conformitate cu dispozițiunile art. 378 pr. p. Ard., măcar că art. 137 pr. p. română, nu acordă dreptul de opoziție decât acuzatului, părții civile și procurorului.

Legea de organizare judecătorească art. 245 pt. 3, declară nule actele necontraseminate de grefier, care în baza aceluiași text este obligat a controla și contrasemna toate actele ce emană dela instanțe; iar Inalta Curte de Casație a decis, recent, că actele nesemnate de judecătorii dela cari emană, sunt inexistente.

În foarte dese cazuri unele tribunale (Exemple: dos. No. P. 9248/929 Trib. Huned. S. I, No. 271/929 Trib. Cluj S. IV și altele), când trimit dosarele să fie judecate în apel la Curte, uită prin serviciile grefelor respective să facă controlul riguros al semnăturilor Proceselor-verbale și sentințelor originale dela dosare și expediază forului superior dosare cu astfel de acte nesemnate de grefier sau judecători. Este natural că, Curțile de Apel în cazuri similare anulează sentințele apelate pe baza art. 384 pt. 5, 400 și 404 pr. p.

În astfel de cazuri grefierii respectivi sunt pasibili și de pedepse disciplinare grave.

Tot așa uită tribunalele prin greșe, să coase dosarele și mai uită ceace e destul de regretabil, să se afle la dosar dispozitivul sentințelor pronunțate după deliberare și semnate de judecători și grefier așa zisele minute prevăzute de legea de org. judecătorească.

REZUMATE DE JURISPRUDENTE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație

Execuție tutelară. — Legea XXXV:1874. Legile LX:1881, LIV:1912. — Interpretare.

Deliberând asupra recursului reclamantei prin care se susține că greșit tribunalul ca for tutelar a respins cererea de execuție ca rău introdusă, căci art. 112 din legea XXXV:1874 (legea notarilor publici) prevede clar, că execuția în baza actelor notariale este a se cere instanței care în caz de proces ar fi competentă pentru judecarea litigiului.

ori fiind vorba în speță despre încasarea unor rate de întreținere de copil legitim asupra cărora în caz de proces ar avea să judece autoritatea tutelară, rezultă că și ordonarea execuției cade în competența materială a tribunalului ca for tutelar, Curtea a găsit recursul neîntemeiat și ca atare l-a respins pentru următoarele considerente:

Este adevărat ce susține recurenta că în cazul indicat în punctul h, din legea LX:1881 numai atunci se ordonă execuția de către judecătoria pe teritoriul căreia se află autoritatea administrativă, care a adus hotărârea când vreo lege specială nu dispune altfel, însă atât argumentația recurentei, cât și invocarea art. 32 din legea LIV:1912 din partea instanței tutelare este greșită, întrucât actele redactate de notarii publici nu cad sub prevederile punctului h, ci sub punctul g, al Legii LX:1881 și nu sunt trecute necondiționat în căderea judecătorilor prevăzându-se în alin. ultim din art. 32 legea LIV:1912, că „în celelalte cazuri (deci și în cazul indicat în punctul g.) instanța competentă pentru ordonarea execuției se determină prin dispozițiuni legale speciale.

Este adevărat și aceea că în conformitate cu dispozițiunile art. 112 din legea notarilor publici există o dispoziție legală specială pentru cazul de față, însă iarăși greșeste recurenta când în baza unei interpretări greșite conchide că instanța tutelară ar fi acea instanță care conform art. 112 ar avea căderea să ordone execuția în baza unui act notarial în înțelesul art. 111 din Legea XXXV:1874 pentru încasarea ratelor de întreținere.

Anume art. 112 din legea XXXV:1874 vorbește în mod categoric despre *instanță judecătorească*.

Iar art. 2 din legea LX:1881 tot în mod expres trimite la legea notarilor publici făcând amintire numai de *instanțele judecătorești*.

Cu aceste legi a fost în deplină armonie legea tutelară (legea XX din 1877) din a cărei dispozițiuni (art. 11 și 13) rezultă că până la intrarea în vigoare a legii LIV:1912 sedriile orfanale n'aveau drept să judece asupra litigiului ivit în chestie de întreținere a unui copil legitim și a fost restrânsă atribuțiunea lor la *fixarea cvantumului* de pensii alimentară pentru cazuri când însăși obligația de întreținere în principiu nu s'a contestat și în consecință nici nu s'a supus judecătii, căci în ipoteză contrară litigiul în privința obligației de întreținere era de căderea *instanțelor judecătorești*.

În atari împrejurări având în vedere că deși art. 21 al legii LIV:1912 trimite în mod excepțional judecarea litigiului în materie de întreținere de copil în atribuțiunea instanțelor tutelare, prin aceasta însă legiuitorul n'a înțeles să modifice dispoziția din art. 112 legea notarilor publici investând autoritatea tutelară cu dreptul de a ordona execuția în baza actelor notariale întrunind aceste condițiuni art. 111 din această lege.

Fapt ce rezultă chiar din dispoziția art. 39 din legea LIV:1912, care prevede, că acțiunea pentru încetare, restrângerea sau suspendarea executării întemeiate pe un act notarial urmează a fi intentată la instanța (judecătorească), care a ordonat execuția, ori este indiscutabil că instanțele tutelare nu pot să judece asupra acțiunii intentate pentru încetarea executiei.

pe temeiul acestor considerente bine tribunalul ca for. tutelar și-a declinat competența respingând cererea pentru ordonarea executiei urmând ca recusul să se respingă ca neîntemeiat.

(C. Apel Cluj Dec. NC. III, 3516/929 dos. tut. 3886—1929.

Cererea de justificare este inadmisibilă. Art. 451 pr. c. ard. a fost abrogat prin art. 43 din legea de accelerare.

Asupra recursului făcut de Zibener Desideriu, Maurițiu, Maximilian, Solomon, Armin și Reghina Weiss, contra deciziei No. C. 2164/1927, a Curții de Apel din Cluj, în cauză cu Weiss Hermann și soția.

Având în vedere hotărârea supusă recursului, din care se constată că reclamantul Maurițiu Zibener, ca tutore al minorilor erezi Desideriu, Maxi-

milian, Salamon, Armin și Reghina Weiss căsătorită S. Lazar a intentat acțiune înaintea Tribunalului Cluj, contra părților Hermann Weiss și soția acestuia Klein Blanka, pentru anularea testamentului cu data de 30 August 1924, Armenișul de Câmpie, făcut de soția lui Mendel Weiss, decedată la 13 Martie 1925, pe motiv că la confecționarea testamentului nu s'a ținut în seamă dispozițiunile legii XVI din 1876, cerându-se totodată ca consecința a anulării testamentului, stabilirea masei successorale.

Având în vedere că Tribunalul a respins acțiunea ca nefondată, iar Curtea de Apel din Cluj prin hotărârea No. 2164.X.1927 a anulat apelul reclamantilor ca netimbrat, apelantii, nefiind de față la desbatere deși au fost legali citați.

Că la 5 Martie 1928, apelantii introduc cerere de justificare pe care Curtea de Apel din Cluj, prin deciziunea supusă recursului a respins-o ca inadmisibilă față de art. 43, 53, 57 din legea de accelerare și art. 3 din legea timbrului, iar art. 451 din procedura civilă ardeleană fiind abrogat prin legea de accelerare.

Că hotărând astfel, Curtea de Apel, susțin recurenții prin motivul de casare a violat art. 43 și 4 din legea de accelerare și paragraf 451-459 pr. civ. trans. prin aceea, că dacă parag. 451 p.c. a fost abrogat prin dispozițiunile legii de accelerare totuși conform art. 4 și 43 legea accelerării, dacă apelul n'a fost înmănat și partea n'a fost citată, hotărârea dată în aceste condițiuni poate fi atacată, ori în speță recurentul n'a fost citat în apel.

Considerând că este exact că în conformitate cu principiul de procedură civilă, o cauză nu poate fi soluționată și deci nu se poate da o hotărâre de către instanța de judecată dacă o parte sau ambele părți care trebuiau citate la desbatere nu sunt de față pentru că n'au fost citate de loc, iar o hotărâre dată în astfel de condițiuni este susceptibilă de atac.

Că în speță însă din hotărârea No. 2164.X.927 a Curții de Apel din Cluj, prin care s'a anulat apelul recurenților ca netimbrat se constată că numiții au fost citați legal și totuși nu s'au prezentat spre a-și susține cauza.

Că în aceste condiții cu drept cuvânt Curtea le-a anulat apelul recurenților găsind, că n'a fost timbrat, iar în contra acestei hotărâri o cerere de justificare fiind inadmisibilă deoarece parag. 451 p. c. ard. care încuviința aceste cereri, a fost abrogat prin art. 43 din legea de accelerare, bine instanța de apel a respins ca inadmisibilă cererea de justificare.

Că, prin urmare, motivul de casare fiind nefondat recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive Curtea în virtutea legii

Respinge ca nefondat recursul făcut de Maurițiu, Desideriu, Maximilian, Solomon, Armin și Reghina Weiss, contra deciziei No. C. 2164/1927, a Curții de Apel din Cluj, în cauză cu Weiss Hermann și soția.

Obligă pe recurenți să plătească intimațiilor

suma de 2000 lei (douămii lei) cheltueli de recurs, în termen de 15 zile sub urmarea execuției.

Data și citită în ședință publică azi, la 22 Noiembrie 1929.

(Cas. I. Dec. No. 2571/1929).

* * *

Diurnele parlamentarilor primite anticipat pe timpul când Parlamentul a fost dizolvat nefiind justificate prin prezența la ședințe, adică prin servicii corespunzătoare și fiind astfel plătite pentru servicii neexecutate, urmează ca ele să fie restituite Statului conform dispozițiilor art. 48 din L. C. P., textul art. 97 din această lege, care se ocupă de restituirea avansurilor primite și nejustificate, fiind general.

Cererea Parchetului General al Inaltei Curți de Casație și Justiție pentru a se stabili unitate în interpretarea legii.

Curtea, asupra cererii d-lui Procuror General de pe lângă această Inaltă Curte de a se stabili unitate de interpretarea legii asupra chestiunii soluționate în mod contrariu de Curțile de Apel din București, Iași și Galați, dacă ordinul de urmărire dat de Ministerul de Finanțe pentru restituirea diurnelor încasate fără cauză de foștii membri ai Parlamentului pe intervalul de timp dela 17 Iulie 1927 până la 15 Octombrie 1927, constituie un titlu suficient pentru a se efectua urmărirea.

Având în vedere că obiectul cauzelor soluționate în mod contrariu de susnumitele Curți de Apel, este cererea de restituire a diurnelor încasate fără drept de foștii parlamentari din sesiunea 1927, prin urmărirea efectuată de Administrația Financiară; că, la această urmărire, făcându-se contestație, Administrațiile Financiare respective, au respins acele contestațiuni, cari, însă, au fost admise mai târziu, în urma apelurilor ce contestatorii au făcut, de către tribunalele sesizate cu judecarea acelor apeluri, anulându-se astfel, urmărirea efectuată de către Administrația Financiară; că, în contra sentințelor tribunalelor, Ministerul de Finanțe făcând recurs, Curțile de Apel au rezolvat acele recursuri în mod diferit, astfel:

Curtea de Apel din București, Secția IV-a, prin deciziunea Nr. 287/928 a stabilit, în drept, că din textul art. 1 al legii de urmărire, cum și din toată economia ei, rezultă că Statul nu are dreptul să urmărească în baza acestei legi, decât sumele certe și lichide ce rezultă dintr'un titlu definitiv: o hotărâre a Comisiunii fiscale, rolul, un contract autentic ajuns la scadență sau hotărâre judecătorească și, întrucât legea determină anume creanțele ce se pot urmări în baza ei, urmărirea îndreptată numai în baza unui ordin al Ministerului de Finanțe, este lipsă de titlul legal, așa că a respins recursul Ministerului de Finanțe ca nefondat.

Având în vedere că, Curtea de Apel din Iași, Secția II-a, prin deciziunea No. 131/928, pronunțându-se asupra aceleiași chestiuni, dă o soluție contrară motivând, în drept, că în conformitate

cu dispozițiunile art. 97 din legea contabilității publice, nu se poate emite nici o ordonanță de plată fără ca să fie însoțită de acte justificative din care să rezulte că se achită o datorie a Statului regulat contractată și justificată. Că, prin acelaș articol se exceptează ordonanțele și mandatele emise pentru plată de avansuri, cari pot să nu fie însoțite de acte justificative în momentul emiterii, beneficiarii fiind obligați a prezenta aceste acte până la încheierea exercițiului, putând, în caz contrar, a fi urmăriți pentru suma primită, prin legea de urmărire; că, această dispoziție fiind o dispoziție generală, se aplică tuturor acelor cari au primit avansuri de Stat, iar nu numai furnizorilor, după cum rezultă și din art. 41, 52 și 98 al legii de contabilitate, care se ocupă de toate cheltuelile deci și de lefuri și diurne.

Că, în fine, Curtea de Apel din Galați, Secțiunea I, prin deciziunea din 9 Noiembrie 1928, având a se pronunța exact asupra aceleiași chestiuni de drept, hotărăște absolut contrariu de cele stabilite de Curtea din Iași, motivând că, în speță, art. 97 din legea Contabilității nu-și poate avea aplicațiunea față de dispozițiunile art. 65 din aceeași lege, care edictează că salariile și diurnele se lichidează pe lună și nu sunt plătite înainte de 20 ale fiecărei luni, așa că este exclusă ideea unei plăți anticipate, căci la aceasta se opune art. 97 al. I din aceeași lege; că, așa fiind, urmărirea îndreptată conform art. 97 al. 2 din legea contabilității este aplicabil oricăror alte avansuri, altele decât salarii și diurne.

Că, față de aceste soluțiuni contrarii date de Curțile de Apel susnumite, ca instanțe de casare, în materia legii de urmărire, d. Procuror General al acestei Inalte Curți, pe temeiul art. 2 din legea de organizare judecătorească, a dedus cestiunea de principiu în judecata Secțiunilor Unite.

Considerând, că legea contabilității publice, prescrie prin art. 8, că pentru orice sumă ce este a se plăti în contul Statului urmează a se emite un ordin de plată care să se impute asupra unui credit prevăzut în buget, cu paza formelor anume determinate de lege;

Că, aceeași lege prevede, asemenea, prin art. 64 și 97, că nici o ordonanță și nici un mandat de plată nu se vor putea emite fără să fie însoțite de acte, cari să constate că efectul lor este de a achita în totul, sau în parte, o datorie a Statului regulat contractată și justificată;

Că, dela această regulă se exceptează ordonanțele și mandatele ce se vor emite pentru plată de avansuri, în care caz, dacă titularii avansurilor nu prezintă acte justificative până la încheierea exercițiului asupra căruia s'a emis ordonanța sau mandatul de plată, vor fi constrânși prin aplicarea legii de urmărire a vărsa la Stat suma ce a primit, fără prejudiciul penalităților prescrise de lege în caz de se va constata deturnarea banilor sau rea credință;

Că, textul art. 97 fiind general, el se aplică nu numai furnizorilor, ci tuturor acelor cari au

primit avansuri dela Stat, aceasta reesind și din dispozițiunile art. 41, 52 și 98 ale legii contabilității publice, care se ocupă de toate cheltuelile Statului, deci și de lefuri și diurne.

Considerând că dreptul la diurnă pentru parlamentari — ca și pentru oricine, primește o diurnă dela Stat — este condiționat de prestarea serviciilor datorite, constatată prin statele de prezență la serviciu.

Că, prin urmare, diurna primită de parlamentari pe timpul când Parlamentul a fost dizolvat și până la 15 Octombrie 1927, nefiind justificată prin prezența la ședințe, pe temei de stat de prezență, adică prin servicii corespunzătoare și fiind astfel plătită pentru servicii neexecutate, ea urmează a fi restituită Statului, conform dispozițiilor art. 48 din legea contabilității, care prevăd că sumele care au fost avansate pentru servicii cari nu s'au executat și care urmează a se înapoia de primitori alcătuiesc venituri extraordinare ale exercițiului.

Că, din toate acestea rezultă că titlul Statului pentru a obține restituirea avansurilor încasate fără alt act justificativ decât adevăratele acelora ce le-au primit, îl constituie însăși legea contabilității publice, așa că Statul poate, uzând de legea de urmărire, să constrângă pe parlamentari a restitui sumele astfel încasate.

Considerând că astfel fiind și întrucât, după cum mai sus s'a arătat, urmărirea exercitată de Ministerul de Finanțe se bazează pe un titlu legal, adică pe însăși legea Contabilității publice, contestatorii urmas să se conformeze art. 34 a. I, din legea de urmărire, care prevede consemnarea sumei pentru care se exercită urmărirea sub sancțiunea nulității contestațiunii.

Pentru aceste motive, Curtea în numele legii, constată că ordinul de urmărire dat de Ministerul de Finanțe pentru restituirea diurnelor încasate fără cauză de foștii membrii ai Parlamentului, pe intervalul de timp dela 17 Iulie 1927 la 15 Octombrie 1927, constituie un titlu suficient pentru a se putea efectua urmărirea.

(Secțiuni Unite Dec. No. 60 din 12 XII. 1929.)

x x x

DATORII ÎN VALUTĂ STRĂINĂ. — RECURS. — APLICAȚIUNE. — CULPĂ. (Art. 326 c.c.). Principiul după care pentru datoriile plătite în valută străină urmează a se avea în vedere cursul din ziua scadenței nu se aplică în cazul în care debitorul nu și-ar fi îndeplinit obligațiunea; deoarece într'un asemenea caz, el fiind în întârziere cu plata, trebuie să suporte și riscurile provenite din neexecutarea la timp a obligațiunii de plată.

Curtea, având în vedere că prin motivele de casare recurentul Ludovic Szilagy, se plânge de omisiune esențială, eroare grosieră de fapt și violarea art. 326 cod. com. săvârșite de Curtea de Apel prin stabilirea, că s'ar fi obligat la plata contravalorii mărfii în coroane cehe, deși din depunerile martorilor Tiberiu Szilagy și Iuliu Sovger, de care Curtea n'a ținut seamă, reiese că părțile au convenit ca plata să se facă în lei, în raport de 1

cor. cehe egală cu un leu; că în orice caz, susține recurentul, fiind vorba de o plată în monedă străină, ce nu este în circulație la Târgu-Mureș, locul executării, plata urmează a se face în lei românești după cursul înregistrat la data scadenței.

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, Curtea de Apel reformând sentința tribunalului Mureș, Nr. C. II 3163—14/924, a admis acțiunea intimatului Sigismund Iokl, obligând pe recurent la plata sumei din acțiune, statuând că plata coroanelor cehe să se facă în lei, după cursul datei efectuării plății.

Că pentru a decide astfel instanța de fond pe baza depunerilor martorilor și actelor dela dosar, constată că intimatul la 3 Martie 1921 a vândut și recurentul a cumpărat marfa în credit în valoare de 123.362 coroane 80 cehe, plata urmând a se face în 60, 90 și 120 zile; că la data comenzii, recurentul a plătit un avans de 1000 cor. cehe, iar ulterior făcând plăți în lei, total 60.000 lei, intimatul le-a convertit în coroane cehe (54.626), fapt ce l'a comunicat și recurentului; mai constată în fine, că însuși recurentul prin scrisorile adresate intimatului a recunoscut, că este dator a face plata în coroane cehe și din aceste stabiliri Curtea trage concluzia, că convențiunea dintre părți a fost ca valoarea mărfii să fie contată în coroane cehe și plata să se facă în aceeași monedă.

Considerând că față de aceste constatări ale instanței de fond suficient motivate și conforme cu actele dela dosar și probele administrate, deci necenzurabile de Inalta Curte, chestiunea care urmează a fi rezolvată de Inalta Curte, este dacă recurentul se poate libera valabil, efectuând plata în lei sau este obligat a face plata în monede cehe, care nu este în circulație la locul executării, în speță Târgul Mureș.

Considerând că față de cele mai sus arătate, în speță rămâne bine stabilit, că locul de executare este Târgul Mureș; că vânzarea-cumpărarea a avut loc la 3 Martie 1921, cu termen de plată de 60, 90 și 120 zile, precum și că recurentul a îndeplinit numai în parte obligațiunea de plată în acest interval de timp.

Având în vedere că potrivit art. 326 alin. II, c. com., dacă în contract este vorba de valori în cont sau de vre-un gen de monedă, care nu este în circulație în locul executării, plata se va face în moneda țării după cursul cotate în locul executării la data scadenței, în afară de cazurile când plată s'a stipulat cu cuvintele „în natură”, „efectiv”, sau alte expresiuni asemănătoare acestora într'un anumit gen de monedă.

Considerând că deși acest text stabilește principiul în privința datoriilor plătibile în țară în valută străină, că la plata acestora este a se lua ca bază cursul înregistrat la data scadenței, acest principiu însă nu își poate avea aplicațiunea, de cât în cazurile, când debitorul și-a îndeplinit obligațiunea de plată la data scadenței.

Că însă atunci, când o asemenea datorie de bani nu se achită în ziua scadenței, regula și cursul

zilei de scadență prevăzute în art. 326 citat, nu se mai pot lua drept bază, deoarece în atari cazuri, debitorul fiind în întârziere cu plata, trebuie să suporte și riscurile provenite din neexecutarea la timp a obligațiunii de plată, prin urmare și diferența de curs, consecința naturală a culpei rezultată din neexecutarea în termen a obligațiunii luate.

Că în asemenea condițiuni, Curtea de Apel, obligându-l pe recurent la plata coroanelor cehe în lei, după cursul datei efectuării plății, a făcut o justă aplicare a dispozițiilor cuprinse în art. 326 citat.

Considerând că în ce privește motivele de recurs; că Curtea de Apel nu a ținut seamă de depunerile martorilor Tiberiu Szilagy și Iuliu Sorger, de asemenea este neîntemeiat, deoarece Curtea le înlătură motivat, ca fiind în contradicție cu conținutul actelor.

Că dar recursul urmează a fi respins.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată și apreciind.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

(Cas. Dec. Nr. 123 din 25 Ianuarie 1930).

* * *

CHELTUELI DE JUDECATĂ. — DACĂ POT FI REDUSE PE CALE DE RECTIFICARE. — REDUCEREA DIN OFICIU. — CONDIȚIUNI.
Art. 407 pr. civ. ard. dă dreptul părților de a cere rectificarea unei erori evidente de copist privind numele sau cifra șocofelilor, nu însă și dreptul de a cere reducerea cheltuelilor de judecată ca fiind exagerate. Instanțele de judecată au a reduce chiar din oficiu cheltuelile de judecată pretinse de partea câștigătoare, aceasta însă numai atunci când cealaltă parte, prin obiecțiunile ei, le-a dat posibilitatea de a cunoaște adevărata valoare a procesului, valoare după care urmează să se calculeze, proporțional și cheltuelile de judecată.

Curtea, asupra petiției de recurs, prin care recurentul Iosif Rosenthal susține că instanța de apel a comis o violare a normelor de drept formal (paragraful 407 proc. civ. ard. și întrucât stabilirea cheltuelilor de judecată nu a ținut compt de împrejurarea decisivă, că substratul procesului era de 185 franci francezi, adică 6000 lei și deci nu se putea acorda intimatului la o valoare atât de mică o sumă de 8000 lei cheltueli de judecată, mai cu seamă că potrivit deciziunii Inaltei Curți de Casație cu Nr. 1584/924, instanța de judecată din oficiu era datoare ca să reducă cheltuelile de judecată, atunci când se constată că au fost fixate în mod vădit exagerat.

Având în vedere că din actele aflate la dosar, se constată că hotărârea Curții de Apel cu Nr. C. II, 1647.XI.926, prin care recurentul a fost obligat ca să plătească intimatului sumă de 8000 lei cheltueli de judecată, nu a fost atacată cu recurs de către recurent întrucât din cuprinsul petiției de recurs înregistrată de Curtea de Apel sub Nr. C. II 1647.XII.926, rezultă neîndoios că recurentul

nu a atacat cu recurs decât deciziunea cu Nr. C. II 1647.XII.926, care nu privește fondul procesului, ci cererea sa pentru rectificarea hotărârei de mai sus, care însă a rămas definitivă cu autoritate de lucru judecat.

Considerând că art. 407 proc. civ. ard. invocat de recurent, nu dă drept acestuia decât să ceară rectificarea unei erori evidente de copist, privind numele sau cifra șocofelilor, iar nu și să ceară cum a și făcut reducerea cheltuelilor de judecată ca fiind exagerate, deoarece aceasta putea face obiectul unui recurs contra deciziei prin care au fost acordate, iar nu ca în speță prin o cerere de rectificare, lăsând decizia de fond să rămână definitiv și să capete autoritate de lucru judecat.

Considerând că dacă este stabilit principiul că instanțele judecătorești au dreptul chiar din oficiu să reducă cheltuelile de judecată pretinse de reprezentantul părții câștigătoare, aceasta însă numai în cazul când ele ar fi fost sesizate prin o cale de atac reluată și ar fi fost astfel în măsură să poată constata, că substratul procesului este imperios celui arătat de reclamant, prin acțiune, iar nu și în cazul — cum este în speță — când recurentul nu a făcut nici o obiecțiune asupra valorii procesului după al cărui quantum ea știa prea bine că o să fie obligată a plăti o sumă proporțională de cheltueli de judecată și nu a atacat decizia de fond;

Că deci, jurisprudența invocată de recurent neputând fi aplicată în speță, recursul este nefondat și urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul ca nefondat.

(Cas. III. Dec. Nr. 1731 din 12 Dec. 1929).

* * *

INTERVENȚIE ACESORIE. — HOTĂRIRE.

— RECURS. — DACĂ E ADMISIBIL.
Hotărârea prin care se admite cererea de intervenție accesorie fiind o hotărâre preparatorie, recursul îndreptat împotriva ei este inadmisibil și urmează a fi respins ca atare.

Curtea, asupra recursului făcut de Abraham Izidor, în contra deciziei Nr. C. I. 764/14/925 dată de Curtea de Apel Tg.-Mureș;

Având în vedere că din decizia atacată cu recurs rezultă că reclamantii Izidor Abraham și soția născută Malvina Czodik a chemat în judecată pe pârâta firma „Victoria” industrie de lemne și fabrică de mobile ș. a. pentru a fi obligată a le libera act propriu pentru întăbularea dreptului de proprietate asupra imobilului arătat în acțiune, pe care imobil susțin că l-au cumpărat dela pârâta prin convențiunea din 24.IV.923 cu prețul de 240.000 lei;

Că la 10 Iulie 1924, Adolf Hamlet introduce de intervenție motivând că numitul intervenient nu este interesat juridicește în acest proces.

Că prin încheerea Nr. C. II 334/12/924 din 25.II.925, Tribunalul Tg.-Mureș respinge cererea de intervenție motivând că numitul intervenient nu este interesat juridicește în acest proces.

Că făcându-se apel de către intervenient, Curtea de Apel Tg.-Mureș prin decizia atacată cu prezentul recurs, admite cererea de intervenție a lui Adolf Hamlet găsind că acesta este interesat juridicește ca procesul să fie soluționat în favoarea firmei „Victoria”.

Având în vedere că prin prezentul recurs, Abraham Izidor se plânge susținând că în mod eronat Curtea de fond a admis intervenția.

Considerând că întrucât hotărârea prin care s'a admis cererea de intervenție accesorie este o hotărâre preparatorie și întrucât în contra unor astfel de hotărâri nu se admite recurs în casare, prezentul recurs este inadmisibil și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul ca inadmisibil.

(Cas. I, Dec. Nr. 2422 din 7 Nemv. 1929).

x x x

CAMERA ARBITRALĂ LLOYD-TIMIȘOARA.
RECURS. — LEGEA 59:1881. — CHARACTER.
(Art. 96 I. 59:1881).

Recursul prevăzut de art. 96 al legii 59:1881 este în realitate un apel având ca efect investirea instanței superioare cu dreptul de a examina atât chestiunile de drept cât și chestiunile de fapt și ca atare cercetarea lui intră în competența Curții de Apel arătat prin citatul text de lege iar nu în competența Inaltei Curți.

Curtea, asupra chestiunii competenței acestei Inalte Curți de a judeca recursul de față, care este îndreptat contra unei decizii a Camerei Arbitrale Lloyd din Timișoara;

Având în vedere că prin art. 96 din legea 59:1881, se prevede că în contra hotărârilor date de instanța specială arătată mai sus, se poate face recurs la Curtea de Apel, pentru violări de lege enumerate în punctele a-g, din menționatul text:

Având în vedere că recursul de față se întemeiază pe dispozițiunile art. 30 din legea organică a acestei Inalte Curți;

Considerând că pentru a soluționa chestiunea, cui aparține competența cercetării unui asemenea recurs, urmează a se examina, dacă el poate fi considerat ca o cale de drept extraordinar, cum este recursul de casare, sau ca o cale de drept ordinar;

Considerând că această cale de atac, deși numită recurs, nu poate fi socotită ca o cale extraordinară și prin urmare ca un recurs în casare, care să intre în competența Inaltei Curți, ci ca o cale de atac ordinară, ca și apelul de drept comun deoarece Curtea de Apel este chemată, ca a doua instanță de fond, a cerceta nu numai motivele de formă ci și de fond.

Că această cale de atac, trebuie să fie socotită ca un adevărat apel și nu recurs în casare, reese atât din dispozițiunile art. 96 al legii 59:1881 — aplicabile în cauză — cari prevăd pentru recursul „Felfolyamadás” ca și cel de față, motive identice cu acelea cari pot servi de bază unui apel, cât și din acelea ale legii I din 1911 — aplicabilă în ma-

terie de recurs „Felfolyamadás” — dispozițiuni după cari, recursul poate să fie întemeiat pe fapte și probe noi și — nu numai atât instanța având dreptul să lămurească și stabilească stări de drept, ciace în sistemul recursului în casare nu există. Decizia Secțiunii Unite 48/927).

Considerând că recursul prevăzut de art. 96 al legii 59:1881, nefiind recunoscut ca o cale extraordinară de atac și prin urmare ca un apel cu investirea instanței superioare de a examina, atât chestiunile de drept, cât și de fapt, competența cercetării lui revine de drept Curții de Apel investită cu textul citat al legii 59:1811, iar nu Inaltei Curți;

Că împrejurarea că recurenta a formulat motive prevăzute în legea Inaltei Curți de Casație, aceasta nu poate să schimbe caracterul căii de atac îndreptată în contra hotărârilor Camerilor Arbitrale Lloyd și nici competența instanței și Curtea de Apel trebuind să judece procesul în cadrul motivelor prevăzute de art. 96 cari intră în competența sa;

Că față de cele expuse nefiind vorba în snetă de un recurs în casare, ci de un remediu de drept ordinar de competența Curții de Apel, urmează a decide că este locul să-și decline competența Inalta Curte și să trimită afacerea în cercetarea Curții de Apel Timișoara.

Pentru aceste motive, Curtea declină competența și trimite afacerea spre judecare Curții de Anel Timișoara.

(Cas. III. Dec. Nr. 1535 din 9 Nov. 1929).

REVIZUIRE. — GREȘITA APRECIERE JURIDICĂ A CAUZEI. — CE INSEAMNĂ.

Conform dispozițiilor art. 503 cifra 4 pr. civ., a., prin motivul de greșită apreciere juridică a cauzei se înțelege numai o judecată greșită făcută pe baza stării de fapt definitiv stabilite de instanțele de fond iar nu și o judecată greșită din pricina unei stări de fapt pretins lipsite de temei.

Curtea, asupra cererii de reviziune de față;

Având în vedere lucrările dela dosar, din care rezultă că intimații Isac și Ana Kamil au chemat în judecată pe recurenta Maria Paul-Vaida pentru plata sumei de lei 8400, reprezentând contravaloarea unor lucruri depozitate la recurentă;

Că atât tribunalul ca primă instanță cât și Curtea de apel au admis acțiunea pentru suma de 6845 lei.

Că pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel, constată și motivează că cu ocaziunea refugierii în urma invaziunii rusești, intimații au pre-dat recurentei în păstrare mai multe lucruri între care și cele arătate în acțiune; că însă recurenta refuzând a restitui lucrurile, intimații au cerut intervenția parchetului și a jandarmeriei; că la percheziția făcută recurentei s'a găsit o parte din lucruri, lipsind cele arătate în acțiune, a căror valoare se pretinde prin acțiunea de față; că faptul că Parchetul a deschis acțiune publică în contra recurentei numai pentru lucrurile care au fost gă-

site nu înlătură pretențiunea intimațiilor cu privire la obiectele arătate în acțiune care se constată că au fost date în păstrarea recurentei, și s'au ținut în acelaș coș în care se aflau și lucrurile ce au fost găsite la recurentă; că în ce privește valoarea lucrurilor aceasta fiind stabilită de prima instanță pe baza expertizei, iar recurenta neinvocând alte împrejurări din care ar fi putut rezulta că valoarea lor ar fi alta, Curtea găsește că valoarea a fost bine stabilită de prima instanță.

Având în vedere că prin primul motiv de reviziune se susține că mai întâi decizia atacată nu este motivată în mod serios cu privire la respingerea motivelor de apel invocate de recurentă; că încercările de motivare, pe care instanța de apel le face prin fraza: „toată purtarea pârâtei în timpul ocupațiunei rusești și cu ocaziunea cercetărilor penale înlătură orice dubiu că pârâta n'ar fi dosit obiectele din acțiune” nu este satisfăcătoare dar este și în contradicere cu coprinsul dosarului, și aceasta mai ales dat fiind că recurenta prin apelul său a contestat exactitatea stabilirilor făcute de prima instanță, dar cu toate acestea instanța de apel a acceptat aceste stabiliri greșite.

Considerând că din modul cum recurenta își desvoltă acest motiv de reviziune se vede că înțelege să atace stabilirile făcute de instanțele de fond; ori motivele pentru care se poate face cererea de reviziune sunt enumerate în mod limitativ în paragraful 503 proc. civ. buc. între acestea nu este însă cuprins și motivul greșitelor stabiliri.

Că așa fiind, iar recurenta neinvocând vreo contradicere între stabilirea făcută de instanțele de fond și anumite acte de dosar, contradicere care să fi intervenit din cauza unei erori evidente a instanței, eroare ce s'ar putea înlătura în mod nemijlocit de instanța de reviziune, în asemenea împrejurări primul motiv de reviziune — bazat pe par. 503 cifra 3 proc. civ. buc. — este a se considera ca nedesvoltat conform legii și deci nu poate fi luat în seamă.

Asupra motivului II de reviziune prin care se susține că procedura în instanța de apel este vicioasă fiindcă nu s'a administrat proba cu martorul Iosif Vaida pentru a se dovedi că lucrurile arătate în acțiune, au fost parte luate de soldații ruși, iar parte aruncate de aceștia pe drum; apoi fiindcă nu s'au făcut cercetări pentru stabilirea quantumului daunelor.

Având în vedere că prin petiția de apel și nici la desbaterile orale ce au avut loc înaintea instanței de apel, cu ocazia dărei deciziei atacate prin prezenta cerere de reviziune recurenta nu s'a plâns de neadmiterea probei cu martorul Iosif Vaida, pentru a dovedi exactitatea celor ce afirmă prin acest motiv de reviziune și prin urmare instanța de apel nici nu se putea pronunța asupra unei astfel de apărări a recurentei;

Că deși este exact că prin petiția de apel, recurenta s'a referit la o altă petiție de apel care fusese admisă, iar cauza fusese trimisă la prima instanță spre a fi judecată din nou; totuși instanța

de apel nu eră obligată să examineze încă odată acea petiție de apel pe care o rezolvase odată, și în urma cărei rezolvări cauza a fost judecată din nou;

Că în ce privește mărimea daunelor, aceasta fiind stabilită de prima instanță pe baza expertizei ce s'a făcut, instanța de apel cu drept cuvânt nu a făcut și alte cercetări în această privință;

Că așa fiind, procedura instanței de apel nu suferă de vicii esențiale, în sensul prevăzut de paragraful 503 cifra 2 proc. civ. buc. așa că motivul II de reviziune devine nefondat.

Asupra motivului III de reviziune prin care se invoacă greșita apreciere juridică a cauzei, susținându-se că instanța de apel și-a bazat soluțiunea sa pe o stare de fapt lipsită de temei și în contradicere cu dosarul; dacă însă s'ar fi bazat pe adevărata stare de fapt, care este cea arătată de recurentă, soluțiunea dată ar fi fost cu totul altfel.

Având în vedere că prin motivul de greșită apreciere juridică a cauzei conform disp. art. 503 cifra 4 proc. civ. se înțelege numai o judecată greșită făcută pe baza stării de fapt definitiv stabilită de instanțele de fond;

Că întrucât în speță recurenta își bazează acest motiv de casare pe o stare de fapt nouă construită în mod arbitrar și contrară celei stabilită de instanțele de fond rămasă neschimbată în urma respingerii primelor două motive, de reviziune acest ultim motiv de reviziune este a se considera ca nedesvoltat conform legii și deci urmează a nu fi luat în seamă.

Că prin urmare, nefiind întemeiat nici unul din motivele de casare, cererea de reviziune urmează a se respinge.

Văzând și dispozițiunile din par. 50 proc. civ. bucovineană cu privire la cheltueli.

Pentru aceste motive, Curtea respinge cererea de revizuire.

(Cas. Dec. Nr. 2015 din 24 Sept. 1929).

INȘELACIUNE. — ELEMENTE CONSTITUTIVE. — MOMENTE CÂND TREBUE SĂ FIE INTRUNITE.

Pentru a putea fi cineva declarat vinovat de fap-tul prevăzut de art. 50 pr. p. se cere ca elementele constitutive ale acestei infracțiuni să fie întrunite în momentul săvârșirii faptel, iar nu ca existența delictului ori crimei de înșelăciune să fie condiționată de un eveniment care posterior să completeze unul din elementele constitutive ce lipsește la început.

Curtea, asupra recursului declarat de inculpatul C. Teodorescu și apărătorul său, în contra deciziei No. 55/929 a Curții de Apel Oradea, prin care reformându-se sentința primei instanțe a fost condamnat la patru luni închisoare corecțională în baza art. 383 al. 2 c. p. cu aplicarea art. 92-96-99 cod. penal.

Având în vedere că recursul este declarat în baza art. 385 pt. 1-a procedură penală;

Având în vedere că instanța de fond pe baza probelor administrate în cauză stabilește în fapt următoarele: că inculpatul în anul 1925, în calitate de agronom regional la Salonta, jud. Bihor, având în atribuțiunile sale supravegherea rezervelor de Stat, în loc de a arenda locuitorilor pământul disponibil, și-a reținut pe seama sa o întindere de 50 pogoane, cu arenda de lei 1015 jugărul, pe care a dat-o apoi în dijmă țăranilor Matias și alții, nespunându-le că ar fi avut drept de a li se arenda pământ.

Că deasemenea mai stabilește instanța în acelaș an, inculpatul, din rezerva de Stat aflătoare pe teritoriul comunei Salonta și pe care trebuia să le arendeze țăranilor și-a reținut pe seama sa, o suprafață de 25 jugăre însemnate cu lucernă, pe care a dat-o apoi în dijmă acestora cauzându-le drept pagubă, în ambele cazuri diferența de câștig pe care ar fi putut-o realiza, dacă ar fi luat pământul ca arendaș, iar nu ca dijmași;

Considerând că faptele sus menționate au fost calificate de instanța de fond, crimă de înșelăciune conf. art. 50 N. p. 381 pt. 2 codul penal;

Considerând că pentru a fi cineva declarat vinovat de faptul prevăzut de art. 50 N. p. se cere ca elementele constitutive ale acestei infracțiuni să fie întrunite în momentul săvârșirii faptei, iar nu ca existența delictului ori crimei de înșelăciune să fie condiționată de un eveniment care posterior să completeze unul din elementele constitutive, ce lipsește la început.

Considerând că unul din elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 50 N. p. este existența clausei materiale cauzate părții lezate, prin inducerea sau menținerea sa în eroare;

Considerând că în înțelesul acestui text, certitudinea existenței daunei materiale a părții lezate, trebuie să fie în mod indiscutabil, în momentul săvârșirii faptei, în speță, în momentul când inculpatul a luat cu arenda susmenționatele terenuri elemente care în cauză a lipsit deoarece această pagubă pentru țărani a existat numai la sfârșitul anului agricol, fiind condiționată de un an bun pentru câmp, pe când în ipoteza unui an ne-productiv aceștia nu ar mi fi fost păgubiți ci inculpatul care pândea arenda.

Că deasemenea în cazul că inculpatul nu ar mai fi dat în dijmă pământul dat de el cu arenda, ci l'ar fi lucrat el, fapt pe care instanța de fond îl consideră ca înșelăciune pentru că nu a spus țăranilor că au dreptul să-l ia ei, nu conține elementele constitutive ale vreunei infracțiuni, ci eventual o abatere dela îndatoririle inculpatului, de natură disciplinară, întrucât dreptul reclamantilor de a-l lua ei în arenda, este discutabil, deoarece terenul putea fi dat altor locuitori, linsind și în această ipoteză certitudinea existenței daunei materiale.

Că astfel fiind faptele puse în sarcina inculpatului, neîntrunind elementele constitutive ale vreunei infracțiuni, recursul declarat în baza art. 385 pt. 1-a proc. pen. dovedindu-se fondat, urmează a fi admis a se casa sentințele ambelor instanțe de fond și a se achita inculpatul în baza art. 326

punctul 1 procedura penală.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul.
(Cas II. Dec. Nr. 3605 din 25 Maiu 1929).

BIBLIOGRAFIE

Raporturi juridice de familie. — Căsătoria. — Efectele juridice ale căsătoriei. Incetarea căsătoriei de dr. Camil Negrea. — Literatura juridică ardeleană a fost îmbogățită cu o nouă și valoroasă lucrare, datorită subtilului civilist, prof. dr. Camil Negrea. Fără pretenția de a cuprinde în acest articol de ziar chintesența valorii acestei noi cărți, vom încerca totuș să-i fixăm însemnătatea atât pentru știința dreptului, cât și ca manual didactic.

Dl. prof. universitar dr. Camil Negrea, are un bun obicei, ce ar trebui să fie urmat de toți ceilalți. Rând pe rând, pe măsură ce posibilitățile permit, dă la lumina tiparului, câte-un nou volum din vasta materie a dreptului civil. Cartea pe care voim s'o prezentăm e deja al 4-lea volum din această materie.

Autorul desvoltă în cele peste 200 de pagini actul juridic important al căsătoriei, cu toate consecințele legate de el. Fără îndoială că dezvoltarea legii matrimoniale maghiare din 1894, cu toate modificările survenite în decursul timpului, cum și punerea în curent cu numeroasele teorii asupra acestui important așezământ social-juridic e o muncă nu tocmai așa de ușoară. Îți trebuie, pe lângă o perfectă cunoaștere a textului de lege, în afară de adâncirea curentă a teoriilor, și o înțelegere potrivită a lucrurilor așa cum se prezintă în cazurile concrete. Ori cartea d-lui prof. dr. Camil Negrea tocmai acest lucru îl reliefează. În controversele doctrinare, lumina adevărului drum de urmat o aruncă cazul practic, așa cum el se arată în viața de toate zilele.

De aceea, fără a intra în detalii mai mărunte să ne oprim asupra celor două aspecte generale ale noului volum.

Mai întâiu, sub raportul științific pur, noul volum are o valoare incontestabilă. Materia este tratată comparativ, în tustrele legiuirile. Pentru înțelegerea mai bine a problemelor, cum de pildă este divorțul, autorul face numeroase incursiuni istorice, care ajută într-o măsură foarte mare la deslegarea și fixarea regulilor juridice. Nu numai atât. Autorul stăpân pe întreagă doctrina, dealtfel foarte vastă în această materie, spicuește și reține dintr'insa ceea ce crede că aduce un aport în lămurirea chestiunilor. Fără a abuza prea mult de formulele seci, dl. prof. dr. Camil Negrea diseacă textul de lege cu abilitatea unui chirurg rutinat, și-l analizează migălos dar sigur, pentru a scoate în relief toate ipotezele date.

Noul volum pe lângă valoarea științifică, servește și ca un prețios manual didactic. Fără a se pierde în discuții sterile, cartea e făcută anume pentru uzul studenților.

Problemele sunt atinse de așa manieră încât pot fi pricepute și înțelese și de tânărul student.

Volumul este scris într'un stil lapidar și concis, din care respiră greutatea adevărului spus, cum și siguranța în problema atacată.

Cu aceste calități, lucrarea d-lui prof. dr. Camil Negrea, umple un gol mult simțit în literatura noastră juridică. Ea poate servi pentru legiuitorul viitor de unificare, ca un prețios vadecum. De aceea ea nu ar trebui să lipsească din biblioteca niciunui jurist român, care se interesează de aceste chestiuni și care dorește să fie cât mai clarificat în materia aceasta.

» FRIGIDAIRE «

**Mai rece ca gheața
Mai eficient ca gheața
Mai sănătos ca gheața**

Frigul pentru nevoile casnice,
comerciale și industriale pro-
dus în mod automat pe cale
electrică. Pentru demonstrații
vă stă cu plăcere la dispoziție

AUTOMECHANICA S. A. CLUJ

**Strada Regina Maria Nr. 10
Calea Dorobanților Nr. 18**

Reprezentanța generală:

Leonida & Co. S. A. din București

„Auto-Mecanica” S. A. Anonimă

Depozit de cauciucuri.
Piese de schimb și accesorii
Str. Reg. Maria 10
Telefon 2-16 Cluj

Reprezentanța generală:

Garaje, benzină și ulei.
Atelier de reparațiuni
Cal. Dorobanților 18.
Telefon 4-89 Cluj

Leonida & Co. București

Reprezentant al automobilelor

Chevrolet, Cadillac, La Salle, Pontiac și Oakland
renumitele uzini a lui General Motors